



Eylül 2022

İktisadi Araştırmalar Bölümü

Alper Gürler
Bölüm Müdürü
alper.gurler@isbank.com.tr

H. Erhan Gül
Birim Müdürü
erhan.gul@isbank.com.tr

Dilek Sarsın Kaya
Müdür Yardımcısı
dilek.kaya@isbank.com.tr

Gamze Can
Uzman
gamze.can@isbank.com.tr

Ahmet Berat Ocak
Uzman Yardımcısı
berat.ocak@isbank.com.tr

Küresel Ekonomi

Ağustos ayına ilişkin PMI verileri küresel iktisadi faaliyetin öngörülenden hızlı yavaşladığı sinyalini verdi.

ABD'de yıllık TÜFE enflasyonu Temmuz ayında zirve seviyesinden bir miktar geriledi. Ağustos'ta işgücü piyasasında güçlü görünüm sürerken, yıllık ücret artışı %5,2 ile bir önceki aya paralel seviyede gerçekleşti.

Euro Alanı'nda Ağustos'ta öncü verilere göre TÜFE aylık bazda %0,5, yıllık bazda %9,1 arttı.

Jackson Hole Sempozyumu'nda yapılan açıklamalar para politikalarında sıkılaştırma eğiliminin süreceği sinyalini verdi. Fed Başkanı Powell enflasyonla mücadele etmemenin faiz artırımlarına kıyasla çok daha ağır sonuçları olacağına altını çizdi. ECB yetkilileri de resesyon riskine rağmen mevcut politikalara devam edileceği yönünde açıklamalarda bulundu.

Çin'de iktisadi faaliyetteki yavaşlamaya karşılık yeni önlemler alınmaya devam ediliyor. Merkez Bankası'nın faiz indirimlerinin ardından ülkede yeni bir yatırım teşvik paketi açıklandı.

Emtia fiyatlarında küresel ekonomik aktivitedeki ivme kaybı ve jeopolitik gelişmeler belirleyici olmaya devam ediyor. Enerji arzı güvenliğine ilişkin endişelerin etkisiyle Avrupa'da doğal gaz fiyatları rekor seviyelere ulaştı.

Türkiye Ekonomisi

Türkiye ekonomisi zincirlenmiş hacim endeksine göre yılın ikinci çeyreğinde yıllık bazda %7,6 oranında büyüdü. Tüketim harcamalarındaki artış büyümeye yüksek katkı sağlarken, stok değişimi önceki altı çeyrekte olduğu gibi büyümeyi aşağı çekti.

2023-2025 dönemini kapsayan Orta Vadeli Program, 4 Eylül 2022 tarihli Resmi Gazete'de yayımlandı. Programa göre, Türkiye ekonomisine ilişkin büyüme tahmini 2022 ve 2023 yılları için %5, 2024 ve 2025 için %5,5 olarak belirlendi.

Mevsim etkilerinden arındırılmış işsizlik oranı Haziran'da bir önceki aya göre 0,3 puan azalarak %10,3 ile Nisan 2018'den bu yana en düşük seviyesine geriledi.

Ağustos'ta imalat PMI aylık bazda artış kaydetmesine rağmen 47,4 değerini alarak sektörde daralmanın devam ettiğine işaret etti.

Haziran ayında cari açık 3,5 milyar USD oldu. Artış eğilimini sürdüren 12 aylık kümülatif cari açık 32,7 milyar USD ile Mart 2021'den bu yana en yüksek düzeyine ulaştı.

Merkezi yönetim bütçesi Temmuz ayında 64 milyar TL açık, Ocak-Temmuz döneminde 29,5 milyar TL fazla verdi.

Küresel petrol fiyatlarındaki gerileme eğilimi Ağustos'ta TÜFE ve Yi-ÜFE'deki artışları sınırlandırdı. Bu dönemde aylık enflasyon TÜFE'de %1,46, Yi-ÜFE'de %2,41 oldu.

TCMB Ağustos ayı toplantısında politika faizini %13'e indirirken, yeni makroihtiyati tedbirler açıkladı.

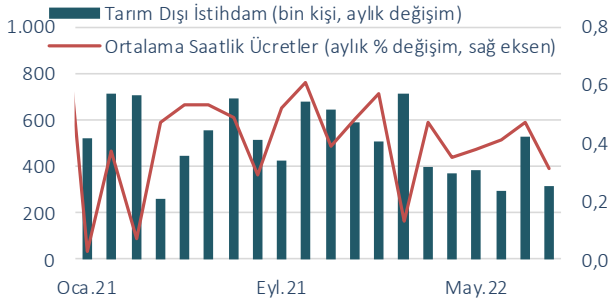
Küresel Ekonomi	2
Türkiye Ekonomisi	4
Finansal Piyasalar ve TCMB ...	10
Bankacılık Sektörü	11
Genel Değerlendirme	12
Grafikler	13
Özet Tablolar	15

Küresel Ekonomi

ABD ekonomisine ilişkin veriler yakından takip ediliyor.

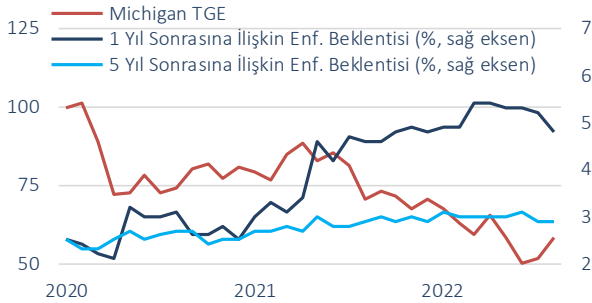
ABD’de ekonomik aktivitedeki zayıflamaya rağmen işgücü piyasasındaki olumlu görünüm sürüyor. Tarım dışı istihdam Ağustos’ta 315 bin kişi ile piyasa beklentisinin üzerinde artış kaydetti. Aynı dönemde işsizlik oranı işgücüne katılımdaki artışın da etkisiyle %3,5’ten %3,7’ye yükselse de pandemi öncesi seviyelerine yakın seyretmeye devam etti. Enflasyondaki katılık açısından önemli bir gösterege olan ücret artışı verileri de yakından takip edildi. Ortalama saatlik ücretler aylık bazda %0,3 artış kaydederken, ücretlerdeki yıllık artış %5,2 ile bir önceki aya paralel seviyede gerçekleşti.

ABD İstihdam Piyasası Göstergeleri



ABD’de tüketici fiyatları Temmuz ayında değişim göstermedi. Yıllık TÜFE enflasyonu ise Haziran’daki %9,1 seviyesinden %8,5 düzeyine geriledi. Aynı dönemde üretici fiyatları Nisan 2020’den bu yana ilk kez aylık bazda düşüş kaydetti. Böylece, yıllık ÜFE enflasyonu Temmuz’da %9,8 seviyesine geriledi. Ağustos’ta tüketici güveni ve enflasyon beklentilerinde de bir miktar iyileşme gözlemlendi. Bu dönemde Michigan tüketici güven endeksi aylık bazda 6,7 puan artarak 58,2 düzeyinde gerçekleşirken, enflasyon beklentilerindeki düşüş tüketici güvenindeki iyileşmede etkili oldu. Tüketicilerin önümüzdeki 12 aya ilişkin ortalama yıllık enflasyon beklentileri Temmuz ayındaki %5,2 seviyesinden %4,8’e geriledi.

ABD Michigan Tüketici Güven Endeksi



Öte yandan, faiz oranlarına duyarlılığı yüksek olan konut piyasasında veriler 2008 krizinden bu yana en hızlı bozulmaya işaret ediyor. Mortgage faizlerindeki yükseliş sürerken, Temmuz’da yeni konut satışları aylık bazda %12,6 azalarak Ocak 2016’dan bu yana en düşük

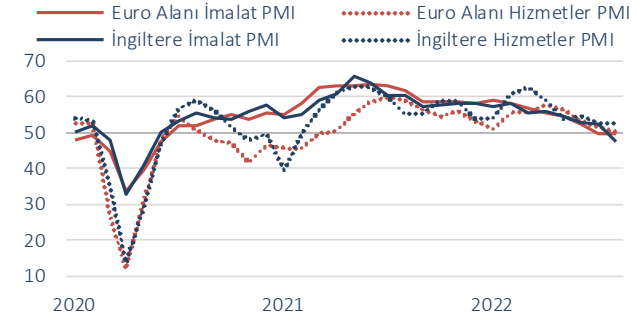
seviyesine indi. Konut başlangıçları ile ikinci el konut satışları da bu dönemde sırasıyla %9,6 ve %5,9 geriledi.

Ağustos ayına ilişkin PMI verileri iktisadi faaliyetteki hız kaybının derinleştiğini gösteriyor. İmalat PMI 51,5 ile iki yılın en düşük seviyesine gerilerken, öncü veriye göre hizmetler PMI da 3,2 puan azalarak 44,1 değeriyle sektörde daralmaya işaret etti.

Avrupa ekonomileri zayıflama eğilimi sergilerken enflasyon göstergeleri bozulmaya devam ediyor.

Ağustos’ta Euro Alanı’nda imalat PMI 49,6 değerini alarak art arda ikinci ayında da 50 eşik değerinin altında kaldı. Resesyona endişelerinin güçlendiği İngiltere’de de imalat PMI 47,3 ile Mayıs 2020’den bu yana en düşük düzeye indi. Hizmetler sektörü PMI verilerine bakıldığında Almanya’da ve Euro Alanı genelinde sektörün daralma sinyali verdiği; İngiltere, Fransa, İtalya ve İspanya gibi diğer önde gelen Avrupa ekonomilerinde ise sektör faaliyetlerinin genişlemeye devam ettiği izleniyor.

Avrupa’da PMI Verileri



Avrupa genelinde enerji fiyatlarındaki yüksek seyir paralelinde enflasyon göstergelerindeki bozulma sürüyor. Euro Alanı’nda Temmuz ayında %8,9 olan yıllık TÜFE artışı Ağustos’ta öncü verilere göre %9,1 ile yeni tarihi yüksek seviyeye ulaştı. Euro Alanı ekonomileri arasında Estonya, Litvanya ve Letonya %20’nin üzerindeki enflasyon oranlarıyla öne çıkarken, diğer Avrupa ülkeleri arasında en yüksek oranların kaydedildiği Bulgaristan, Çek Cumhuriyeti ve Belarus’ta yıllık enflasyon %20 seviyesinin hemen altında seyrediyor. Savaş koşullarının etkili olduğu Ukrayna’da da enflasyon Ağustos ayında %22,2 düzeyine kadar yükseldi. Merkez Bankası’nın Ağustos başındaki toplantısında 1995’ten bu yana ilk kez 50 baz puanlık bir faiz artırımını gerçekleştirdiği İngiltere’de de yıllık TÜFE enflasyonu 1982 yılından bu yana ilk kez çift haneli seviyelere çıkarak %10,1 oldu.

Çin’de ekonomik aktiviteyi destekleyici yönde önlemler...

Çin’de 2022’nin üçüncü çeyreğine ilişkin veriler ekonomik aktivitenin zayıf bir görünüm sunmaya devam ettiğine işaret ediyor. Temmuz’da sanayi üretimi ve perakende satışlar yıllık bazda sırasıyla %3,8 ve %2,7 ile beklentilerin altında artış kaydetti. Resmi imalat PMI verisi Ağustos’ta da 50 eşik düzeyinin altında kalırken, hizmetler PMI 52,6 düzeyine geriledi. Çin’de enflasyon göstergeleri de karışık

Küresel Ekonomi

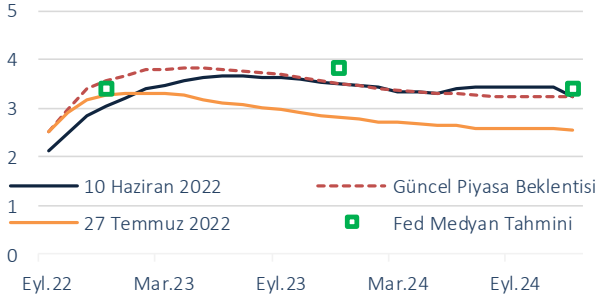
bir görünüm sunuyor. Ülke ekonomisinde yavaşlamanın sürdüğüne işaret eden veri açıklamaları karşısında Çin Merkez Bankası banka kredileri için gösterge niteliğinde olan 1 ve 5 yıl vadeli kredi ana faiz oranlarında indirime gitti. Ayrıca, Çin Devlet Konseyi öncelikli olarak altyapı yatırım projelerini içeren 146 milyar USD büyüklüğünde bir teşvik paketi açıkladı.

Jackson Hole gündeminde öne çıkanlar...

Jackson Hole Sempozyumu'nda yapılan açıklamalar başlıca merkez bankalarının para politikalarında sıkılaşma eğilimini sürdüreceğinin sinyalini verdi. Fed Başkanı Powell enflasyonla mücadele etmemenin faizleri arttırmaya kıyasla çok daha ağır sonuçları olacağına altını çizerek sıkı para politikalarına "bir süre daha" devam edileceğini belirtti. Powell, 20-21 Eylül'deki toplantıda yapılacak faiz artırımının boyutunun verilere bağlı olacağını ifade etti. Temmuz ayında 2011 yılından bu yana ilk kez faiz arttıran ECB tarafından da enflasyonla mücadele konusunda benzer yönde açıklamalar yapıldı. ECB'nin Temmuz ayı toplantısına ilişkin yayımlanan tutanaklar da merkez bankası yetkililerinin yüksek enflasyonun kalıcılığına ve uzun dönemli enflasyon beklentilerindeki bozulmaya dair endişelerinin arttığına işaret etmişti.

Powell'in Jackson Hole'daki açıklamalarının ardından piyasanın önümüzdeki aylar için faiz oranı beklentisi yükselirken, ABD doları küresel piyasalarda değer kazandı. Doların gelişmiş ülke para birimleri karşısında değerini ölçen DXY endeksi 5 Eylül'de gün içinde 110 seviyesine aşarak 20 yılın en yüksek düzeyine ulaştı. Ağustos ayına %2,6 seviyesinde başlayan ABD 10 yıllık Hazine tahvilinin faiz oranı 5 Eylül itibarıyla %3,2 civarında seyretti. Söz konusu görünüme paralel olarak hisse senedi piyasalarında yeniden satış baskısı gözleniyor.

Fed Faiz Oranı Beklentisi (%)



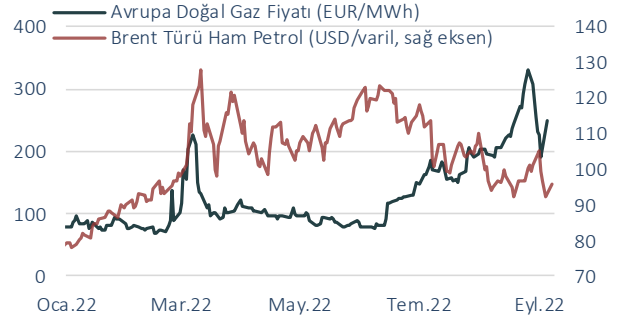
Sempozyumda yapılan diğer açıklamalarda fiyat istikrarı hedefinden taviz verilmesi durumunda merkez bankaları için kredibilite kaybının kalıcı etkileri olabileceğine dikkat çekildi. Enflasyona yol açan faktörler arasında pandemi sonrasında uygulanan aşırı gevşek maliye politikalarının da payı olduğu belirtilerek, önümüzdeki dönemde maliye politikalarının para politikası ile eşgüdümlü çalışması gerektiği ifade edildi. Uluslararası Ödemeler Bankası (BIS)

Başkanı Carstens'in arz yönlü şoklara işaret ederek tedarik zinciri problemleri dâhil olmak üzere arz koşullarında iyileşme sağlayacak ekonomi politikalarına duyulan ihtiyaca vurgu yapması Sempozyum'da öne çıkan diğer değerlendirmeler arasında yer aldı.

Enflasyon üzerindeki arz yönlü etkiler canlılığını koruyor.

Enerji politikaları Avrupa başta olmak üzere dünya ekonomisinin gündeminde enflasyon gelişmeleri açısından ön planda kalmaya devam ediyor. Avrupa ülkelerinde doğal gaz fiyatları Rusya'dan gaz tedarikinde yaşanan kesintiler paralelinde artmaya devam ederek rekor yüksek seviyelere ulaşırken, diğer enerji kaynaklarına yönelimin artmasıyla kömür fiyatlarında da hızlı yükselişler kaydediliyor. Ayrıca, üretimi enerji yoğun olan ve Avrupa ülkelerinin de kayda değer bir tedarikçisi olduğu çinko ve alüminyum gibi metallerin fiyatları üzerinde de yukarı yönlü baskının artabileceği değerlendiriliyor.

Petrol ve Doğal Gaz Fiyatları



Küresel talebe yönelik olumsuz beklentiler ise emtia fiyatları üzerindeki yukarı yönlü baskıyı bir miktar sınırlandırıyor. Ağustos'un ikinci yarısında; Rusya'nın petrol ihracatındaki kesintiler, ABD'nin en büyük petrol rafinerilerinden birinde üretimin kesintiye uğraması ve Suudi Arabistan'ın fiyatlardaki oynaklığa karşılık OPEC'in petrol arzını kısımlayacağına dair verdiği mesajlarla yükseliş kaydeden petrol fiyatları Eylül ayının ilk iki gününde küresel ekonomik aktiviteye yönelik olumsuz beklentilerle geriledi. Öte yandan, 5 Eylül'deki OPEC+ toplantısında Ekim ayında üretimin azaltılması yönünde karar alınması fiyatları yukarı yönlü etkiledi.

Türkiye Ekonomisi - Büyüme

Türkiye ekonomisi ikinci çeyrekte %7,6 büyüdü.

Türkiye ekonomisi yılın ikinci çeyreğinde zincirlenmiş hacim endeksine göre yıllık bazda %7,6 ile piyasa beklentilerine yakın bir büyüme kaydetti. İlk çeyrek büyümesi %7,3'ten %7,5'e, 2021 yılı büyümesi de %11'den %11,4'e revize edildi.

Mevsim ve takvim etkilerinden arındırılmış verilere göre, Türkiye ekonomisi yılın ilk çeyreğinde çeyreklik bazda %0,7 büyümesinin ardından ikinci çeyrekte %2,1 büyüdü.

Enflasyondaki yüksek seyre bağlı olarak yılın ikinci çeyreğinde Türkiye ekonomisi cari fiyatlarla bir önceki yılın aynı dönemine kıyasla %114,6 oranında genişledi. Böylece, Türkiye ekonomisinin cari fiyatlarla 4 çeyreklik kümülatif büyüklüğü ikinci çeyrek itibarıyla 10 trilyon TL'yi aştı. Bu dönemde USD bazında GSYH ise 828 milyar USD oldu. USD bazında yıllık GSYH büyüklüğü geçtiğimiz yılsonunda 807 milyar USD düzeyindeydi.

Harcamalar Yöntemiyle Büyüme Katkıları (% puan)	2021		2022	
	Yıllık	Ç1	Ç2	6 Aylık
Tüketim	9,5	13,3	13,9	13,6
Özel	9,1	12,9	13,6	13,2
Kamu	0,4	0,4	0,3	0,4
Yatırım	1,9	1,1	1,2	1,2
Stok Değişimi	-4,9	-9,9	-10,3	-10,1
Net İhracat	4,8	3,0	2,7	2,9
İhracat	5,3	3,4	3,9	3,7
İthalat	-0,5	-0,4	-1,1	-0,8
GSYH	11,4	7,5	7,6	7,5

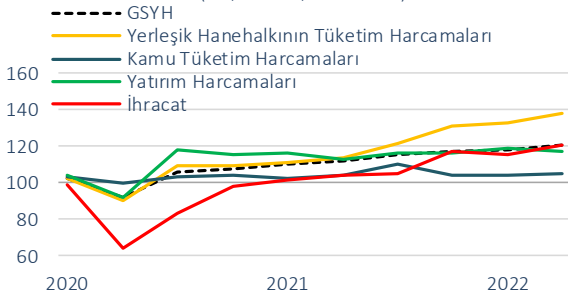
Rakamlar yuvarlamalardan ötürü toplamı vermeyebilir.

Özel tüketim harcamaları büyüme 13,6 puan katkı sağladı.

Güçlü büyüme performansında özel tüketim harcamalarının 13,6 puanlık katkısı ikinci çeyrekte öne çıktı. Bu dönemde, hanehalkının hizmet harcamaları zincirlenmiş hacim endeksine göre yıllık bazda %36,9 ile tarihi yüksek bir hızda artış kaydetti. Diğer tüketim mallarına yönelik harcamaların yıllık artış oranları da %20'ler civarında seyretti. Kamu tüketim harcamalarının büyüme katkısı da bu dönemde 0,3 puan ile son çeyreklerdekine yakın bir düzeyde gerçekleşti. İstatistiksel hata payını da içeren stok değişimi ise önceki altı çeyrekte olduğu gibi büyümeyi aşağı çekti.

Harcamalar Yöntemiyle Reel GSYH

(ma, endeks, 2019=100)



İhracat performansındaki güçlü seyir büyümeyi desteklemeye art arda yedinci çeyrekte de devam etti. Zincirlenmiş hacim endeksine göre, yılın ikinci çeyreğinde ihracat hacminde yıllık bazda kaydedilen %16,4'lük genişlemeye bağlı olarak ihracatın büyümeye katkısı 3,9 puan oldu. İthalattaki artış ise büyümeyi 1,1 puan sınırlandırdı. Böylece net ihracatın bu dönemde yıllık büyümeye yaptığı katkı 2,7 puan düzeyinde gerçekleşti.

Makine ve teçhizat yatırımları güçlü seyrini sürdürdü.

Yatırım harcamaları büyümeye ikinci çeyrekte 1,2 puan ile ilk çeyrekten benzer bir katkı sağladı. Makine ve teçhizat yatırımlarındaki artış güçlü kalmaya devam ederken, inşaat yatırımlarında gerileme ivme kazandı.

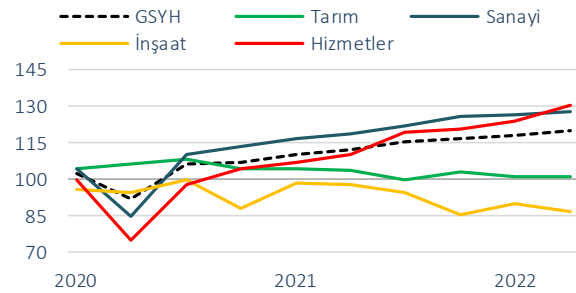
Hizmetler ve sanayi sektörü yüksek performans sergiledi.

Üretim yöntemiyle katkılar incelendiğinde, hizmetler ile sanayi sektörlerinin yılın ikinci çeyreğinde büyümeye sırasıyla 6,9 ve 1,7 puan katkı sağladığı görüldü. Geçtiğimiz yılın ikinci yarısından itibaren büyümeyi sınırlandıran inşaat sektörü ise ikinci çeyrekte GSYH büyümesini 0,7 puan düşürücü etkide bulundu. Bu dönemde tarım da büyümeyi 0,1 puan aşağı çekti.

Hizmetler sektörünün bileşenlerine bakıldığında yılın ikinci çeyreğinde finans ve sigorta faaliyetlerinde yıllık bazda kaydedilen %26,6'lık artış öne çıktı. İlgili sektörde geçtiğimiz iki çeyrekte de yüksek büyüme kaydedilmişti.

Üretim Yöntemiyle Reel GSYH

(ma, endeks, 2019=100)



Beklentiler...

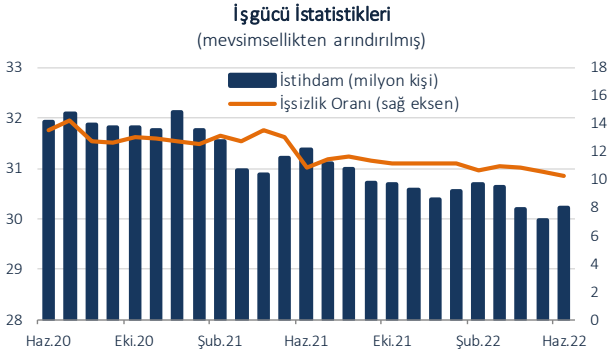
Türkiye'de iktisadi faaliyet yılın ikinci çeyreğinde destekleyici ekonomi politikalarının sürdürülmesine bağlı olarak genişleme ivmesini korudu. Üçüncü çeyreğe ilişkin öncü göstergeler ekonomik aktivitede yavaşlama sinyali verirken, alınan makroihtiyati tedbirlerin ihracat ve yatırım üzerindeki etkileri takip edilecek. Avrupa ekonomilerinin enerji tedariki sorununa ve küresel ölçekte para politikasında yaşanan sıkışma eğilimine bağlı olarak Türkiye'nin önemli ticaret ortaklarının resesyon riskiyle karşı karşıya kalabileceği işaret ediyor. Gerek yurt içi gerekse küresel gelişmeler paralelinde enflasyon görünümünde süregelen olumsuz görünüm de orta ve uzun vadede büyümenin kalitesi ve sürdürülebilirliği açısından risk teşkil etmeye devam ediyor.

Kaynak: Datastream, TÜİK

Türkiye Ekonomisi - Arz ve Talep Göstergeleri

Haziran ayında işsizlik oranı %10,3 oldu.

Haziran ayında mevsim etkilerinden arındırılmış işsizlik oranı aylık bazda 0,3 puan gerileyerek %10,3 ile Nisan 2018'den bu yana en düşük düzeyinde gerçekleşti. Bu dönemde, işgücüne katılım oranı 0,4 puan azalarak %53,2 düzeyine geriledi. Öte yandan, zamana bağlı eksik istihdam, işsizler ve potansiyel işgücü toplamının işgücü ve potansiyel işgücünün toplamına oranını ifade eden atıl işgücü oranı Haziran'da bir önceki aya göre 1,7 puan azalışla %20,4 düzeyinde gerçekleşti.



Mevsim etkilerinden arındırılmış verilere göre, Haziran ayında ücretli çalışan sayısı bir önceki aya kıyasla 154 bin kişi artarak 14,4 milyon kişi oldu. Bu dönemde hizmetler, inşaat ve sanayi sektörlerindeki ücretli çalışan sayısında sırasıyla 49 bin, 42 bin ve 34 bin kişilik artışlar kaydedildi.

Ağustos ayında imalat sanayii PMI sektörde daralmanın sürdüğüne işaret etti.

İmalat sanayii PMI, Ağustos'ta aylık bazda 0,5 puan artarak 47,4 değerini alsa da sektörde daralmaya işaret eden 50 eşik seviyesinin altındaki seyrini 6. aya taşıdı. Endeksin alt kalemlerine göre, Ağustos'ta üretimdeki yavaşlama bir önceki aya göre daha ılımlı gerçekleşirken, istihdamda artışın devam ettiği görüldü. Öte yandan, yeni siparişler talepteki zayıflamaya bağlı olarak Mayıs 2020'den bu yana en hızlı daralışını sergiledi.

İmalat Sanayii PMI
(eşik düzey=50)**Güven endeksleri Ağustos'ta karışık bir görünüm sundu.**

Mevsim etkilerinden arındırılmış reel kesim güven endeksi Ağustos'ta bir önceki aya göre 1,1 puan azalarak 101,4 düzeyine geriledi. Ağustos'ta güven endeksleri

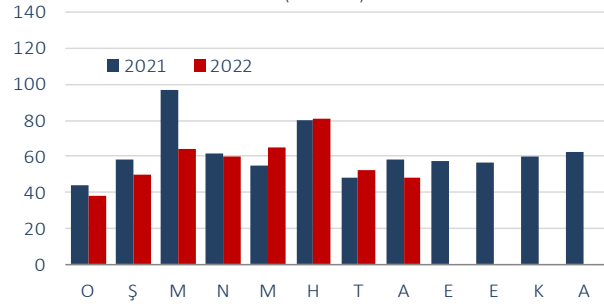
hizmet ve perakende ticaret sektörlerinde aylık bazda sırasıyla %1,3 ve %0,4 azalırken, inşaat sektöründe %1,5 arttı. Ayrıca, tüketici güven endeksi Ağustos'ta bir önceki aya göre %6,1 artarak 72,2 düzeyine yükseldi. Tüketici güven endeksi, reel kesim ve sektörel güven endekslerinin alt endekslerinin ağırlıklandırılarak birleştirilmesinden oluşan ekonomik güven endeksi Temmuz'da aylık bazda %1 artarak 94,3 oldu.

Konut satışları Temmuz'da yıllık bazda %12,9 azaldı.

Konut satışları Temmuz ayında yıllık bazda %12,9 azalarak 94 bin ile son 6 ayın en düşük seviyesinde gerçekleşti. Bu dönemde, yıllık bazda ipotekli satışlar %6,8 daralırken, toplam konut satışlarının %80'ini oluşturan diğer satışlar %14,3 oranında azaldı. Yılın ilk 7 ayı itibarıyla toplam konut satışları geçen yılın aynı dönemine kıyasla %24,2 artarak 820 bin seviyesine ulaştı. Bu dönemde yıllık bazda %57,4 artan yabancılara konut satışları toplam konut satışlarından %4,8 pay aldı.

Beyaz eşya satışlarındaki düşüş eğilimi Temmuz'da devam etti.

Türkiye Beyaz Eşya Sanayicileri Derneği verilerine göre, Temmuz ayında yurt içinde beyaz eşya satışları yıllık bazda %2, üretimi %4 daraldı. Bu dönemde, ana ihracat pazarımız olan Avrupa ülkelerinde ekonomik aktivitede gözlenen yavaşlama paralelinde ihracat %7 oranında geriledi. Ocak-Temmuz döneminde ise iç satışlar yıllık bazda %7 daralırken, ihracatın yatay kaldığı görüldü.

Otomobil ve Hafif Ticari Araç Pazarı
(bin adet)

Otomotiv Distribütörleri Derneği (ODD) verilerine göre otomobil ve hafif ticari araç pazarı Ağustos ayında geçen yılın aynı dönemine göre %17,3 azalışla 48.336 adet oldu. Bu dönemde otomobil pazarı yıllık bazda %21,3 daralırken, hafif ticari araç satışları %4,3 azaldı. Böylece, Ocak-Ağustos döneminde otomobil ve hafif ticari araç satışları yıllık bazda %8,5 daraldı.

Türkiye Ekonomisi - Dış Ticaret ve Ödemeler Dengesi

Dış ticaret açığı Temmuz'da yıllık bazda %147 genişledi.

TÜİK verilerine göre Temmuz ayında ihracat yıllık bazda %13,4 artarak 18,6 milyar USD olurken, ithalat %41,4 yükselerek 29,2 milyar USD düzeyinde gerçekleşti. Bu dönemde jeopolitik risklerin etkisiyle enerji ve emtia fiyatlarındaki yüksek seyrin devam etmesiyle dış ticaret açığı %147 genişleyerek 10,7 milyar USD oldu. Temmuz 2021'de %79,1 düzeyinde bulunan ihracatın ithalatı karşılama oranı 2022 yılının aynı ayında %63,4'e geriledi.

Haziran ayında cari açık 3,5 milyar USD oldu.

Haziran ayında cari açık geçtiğimiz yılın aynı ayına kıyasla 2,3 milyar USD artarak 3,5 milyar USD düzeyinde gerçekleşti. Cari açıktaki genişlemede net enerji ve parasal olmayan altın ithalatındaki yükseliş etkili oldu. Söz konusu iki kalemden verilen açık bu dönemde 7,8 milyar USD düzeyinde gerçekleşti. Öte yandan, taşımacılık ve turizm gelirlerindeki toparlanmanın devam ederek cari işlemler dengesindeki genişlemeyi sınırlandırdığı görülüyor. Söz konusu iki kalem Haziran ayında cari dengeyi 3,4 milyar USD tutarında sınırlandırdı.

Artış eğilimini koruyan 12 aylık kümülatif cari açık ise Haziran'da 32,7 milyar USD ile Mart 2021'den bu yana en

yüksek düzeyine ulaştı. Öte yandan, net enerji ve altın ithalatı hariç 12 aylık kümülatif cari fazla da artışını sürdürerek 39,6 milyar USD oldu.

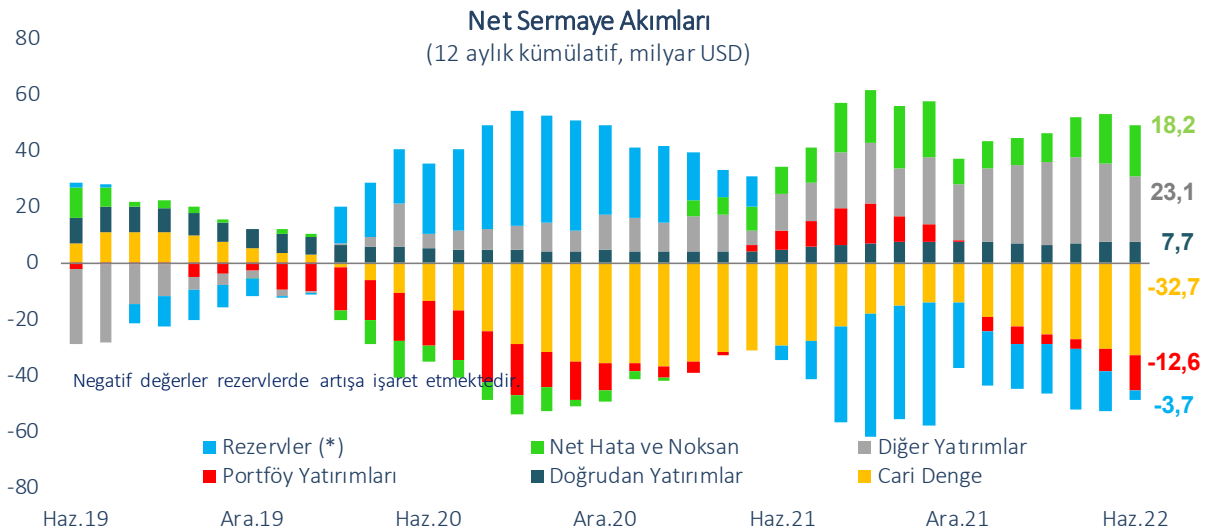
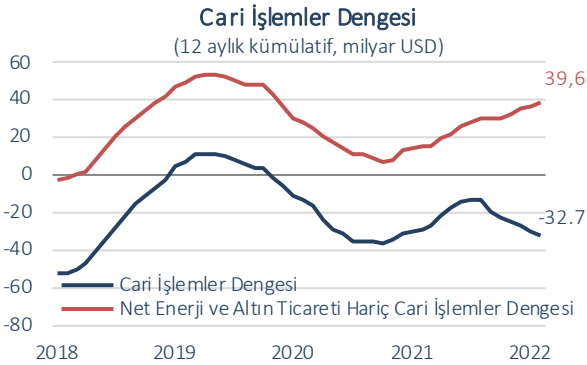
Haziran'da net gayrimenkul yatırımları tarihi yüksek seviyeye ulaştı.

Doğrudan yatırımlar kaleminde Haziran ayında 950 milyon USD tutarında net sermaye girişi kaydedildi. Bu dönemde yurt dışı yerleşiklerin net sermaye yatırımları 501 milyon USD düzeyinde gerçekleşirken, net gayrimenkul yatırımları 1,1 milyar USD ile tarihi yüksek seviyesine ulaştı. Ocak-Haziran döneminde net doğrudan yatırımlar yıllık bazda %11 genişleyerek 2,9 milyar USD oldu. Bu dönemde yurt dışı yerleşiklerin gıda ile toptan ve perakende ticaret sektörlerine yönelik yatırımlarının yıllık bazda sırasıyla %454 ve %285 yükselmesi dikkat çekti.

Portföy yatırımlarından 1,6 milyar USD çıkış gerçekleşti.

Haziran ayında portföy yatırımlarından 1,6 milyar USD net sermaye çıkışı gerçekleşti. Böylece, portföy yatırımlarından çıkış eğilimi art arda dokuzuncu ayına ulaştı. Bu dönemde, yurt dışı yerleşiklerin hisse senedi ve DİBS piyasasından sırasıyla 509 milyon USD ve 218 milyon USD net satış yaptığı görüldü. Yılın ilk altı ayı itibarıyla portföy yatırımları kaleminden 11,4 milyar USD sermaye çıkışı kaydedildi.

Eylül 2021'den bu yana sermaye girişi gözlenen diğer yatırımlar kaleminde, Haziran ayında 1,9 milyar USD net sermaye çıkışı kaydedildi. Bu gelişimde bankaların Haziran ayında yurt dışına kullandığı 1,1 milyar USD tutarındaki kredinin etkili olduğu görüldü. Ayrıca, bankalar ve diğer sektörler Haziran'da sırasıyla 1 milyar USD ve 264 milyon USD tutarında net kredi geri ödemesi gerçekleştirdi. Haziran'da 12 aylık kümülatif uzun vadeli borç çevirme oranı bankacılık sektöründe %92, diğer sektörlerde %132 oldu.

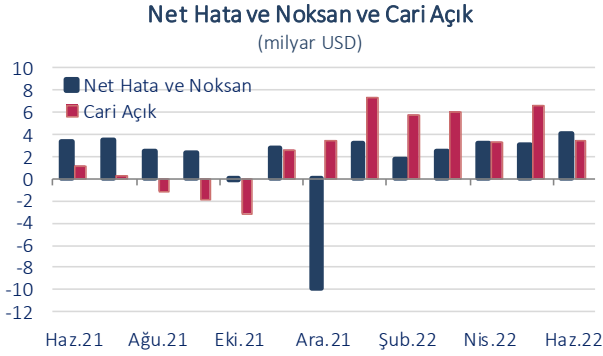


Kaynak: Datastream, TCMB, TÜİK

Türkiye Ekonomisi - Dış Ticaret ve Ödemeler Dengesi

Rezerv varlıklar Haziran'da 2 milyar USD azaldı.

Rezerv varlıklar Haziran ayında 2 milyar USD azaldı. Böylece, Ocak-Haziran döneminde rezerv varlıklardaki azalış 12,3 milyar USD düzeyine ulaştı. Haziran'da 4 milyar USD tutarında sermaye girişi kaydedilen net hata ve noksan kaleminde, yılın ilk yarısında kaydedilen sermaye girişi 17,5 milyar USD ile tarihi yüksek seviyeye ulaştı.



Beklentiler...

Ticaret Bakanlığı tarafından yayımlanan öncü dış ticaret verilerine göre, Ağustos ayında ihracat hacmi yıllık bazda

%13,2 oranında artarak 21,3 milyar USD, ithalat hacmi %40,8 artışla 32,6 milyar USD oldu. Bu dönemde dış ticaret açığı yıllık bazda %161,8 oranında genişleyerek 11,3 milyar USD düzeyinde gerçekleşti. Böylece, Ocak-Ağustos döneminde verilen dış ticaret açığı geçtiğimiz yılın aynı dönemine kıyasla %146,4 artışla 73,5 milyar USD düzeyine ulaştı.

Enerji fiyatlarının yüksek seviyesi dış ticaret kanalı ile cari denge üzerinde baskı oluşturmaya devam ediyor. Nitekim, cari açık yılın ilk yarısında 2011 yılından bu yana kaydedilen en yüksek düzeye ulaştı. Ana ihracat pazarımız konumunda olan AB ülkelerinde iktisadi faaliyetin ivme kaybediyor oluşu ve EUR/USD paritesinin düşük seviyelerdeki seyrini sürdürmesi cari açık üzerinde ilave risk yaratan diğer unsurlar olarak ön plana çıkıyor. Öte yandan, jeopolitik risklere rağmen turizm gelirlerinin beklentilerden daha olumlu bir performans sergilemesi cari açıktaki yukarı yönlü baskıları sınırlandırıyor.

Ödemeler Dengesi

(milyon USD)

	Haziran 2022	Ocak - Haziran 2021	Ocak - Haziran 2022	% Değişim	12 Aylık Kümülatif
Cari İşlemler Dengesi	-3,458	-13,364	-32,444	142.8	-32,667
Dış Ticaret Dengesi	-6,426	-13,419	-40,962	205.3	-56,830
Hizmetler Dengesi	4,024	6,024	14,477	140.3	35,125
Seyahat (net)	2,728	4,087	10,310	152.3	25,400
Birincil Gelir Dengesi	-946	-6,688	-5,423	-18.9	-10,764
İkincil Gelir Dengesi	-110	719	-536	-	-198
Sermaye Hesabı	0	-19	-14	-26.3	-59
Finans Hesabı	526	-6,550	-14,950	128.2	-14,483
Doğrudan Yatırımlar (net)	-950	-2,661	-2,945	10.7	-7,679
Portföy Yatırımları (net)	1,578	-1,952	11,403	-	12,559
Net Varlık Edinimi	870	-236	4,214	-	6,710
Net Yükümlülük Oluşumu	-708	1,716	-7,189	-	-5,849
Hisse Senetleri	-509	-1,808	-3,358	85.7	-2,984
Borç Senetleri	-199	3,524	-3,831	-	-2,865
Diğer Yatırımlar (net)	1,858	-9,201	-11,060	20.2	-23,081
Efektif ve Mevduatlar	-795	-6,639	-10,160	53.0	-12,965
Net Varlık Edinimi	819	4,285	3,871	-9.7	4,809
Net Yükümlülük Oluşumu	1,614	10,924	14,031	28.4	17,774
Merkez Bankası	127	4,788	3,977	-16.9	3,937
Bankalar	1,487	6,136	10,054	63.9	13,837
Yurt Dışı Bankalar	643	4,758	7,745	62.8	12,293
Yabancı Para	638	3,705	4,720	27.4	8,832
Türk Lirası	5	1,053	3,025	187.3	3,461
Yurt Dışı Kişiler	844	1,378	2,309	67.6	1,544
Krediler	2,489	-889	838	-	1,588
Net Varlık Edinimi	1,119	1,755	663	-62.2	1,169
Net Yükümlülük Oluşumu	-1,370	2,644	-175	-	-419
Bankacılık Sektörü	-1,039	-782	-1,918	145.3	-4,668
Bankacılık Dışı Sektörler	-264	3,677	1,434	-61.0	3,911
Ticari Krediler	171	-1,669	-1,704	2.1	-5,328
Diğer Varlıklar ve Yükümlülükler	-7	-4	-34	750.0	-38
Rezerv Varlıklar (net)	-1,960	7,264	-12,348	-	3,718
Net Hata ve Noksan	3,984	6,833	17,508	156.2	18,243

Kaynak: TCMB, Ticaret Bakanlığı, Datastream

Türkiye Ekonomisi - Bütçe Dengesi

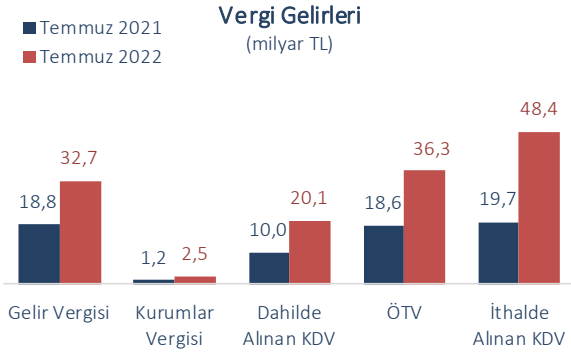
Merkezi yönetim bütçesi Temmuz'da 64 milyar TL açık verdi.

Temmuz ayında merkezi yönetimin bütçe gelirleri yıllık bazda %106,7 oranında genişleyerek 197 milyar TL düzeyine çıkarken, bütçe harcamaları %85 artışla 261 milyar TL oldu. Böylece Temmuz ayında merkezi yönetim bütçesi 64 milyar TL açık verdi. Faiz dışı açık da yıllık bazda %113,5'lik genişlemeyle 47,3 milyar TL oldu.

Ocak-Temmuz döneminde bütçe gelirleri geçtiğimiz yılın aynı dönemine göre 2 katına çıkarken, bütçe harcamalarındaki artış %78,1 oldu. Böylece, Ocak-Temmuz 2021'de 78,3 milyar TL açık veren merkezi yönetim bütçesi bu yılın aynı döneminde 29,5 milyar TL fazla verdi. Bu dönemde faiz dışı fazla 180,9 milyar TL düzeyinde gerçekleşti.

Faiz, pay ve ceza gelirleri bütçeye destek oluyor.

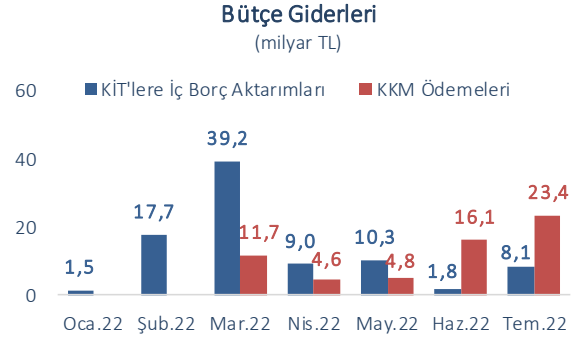
Temmuz ayında vergi gelirleri yıllık bazda %99,2 ile enflasyonun üzerinde artmaya devam ederek 168,9 milyar TL oldu. Dış ticaret hacmindeki hızlı yükselişin yanı sıra kurlardaki artışın da desteğiyle yıllık bazda %146,2 genişleyen ithalde alınan KDV, bütçe gelirlerindeki yıllık artışa 30,2 puan katkı sağladı. Bu dönemde fiyat gelişmelerine bağlı olarak yıllık bazda yaklaşık 2 katına çıkan ÖTV gelirleri de bütçe gelirlerindeki artışa 18,6 puanlık katkı sağladı. Temmuz'da faizler, paylar ve cezalar kalemi altında izlenen faiz gelirlerinin de 9,3 katına çıkarak gelir artışına 7,3 puan ile belirgin bir katkı sunduğu izlendi.



Temmuz'da KKM hesaplarına ilişkin giderler yükselişini sürdürdü.

Temmuz ayında cari transferler yıllık bazda %118 yükselerek 127,3 milyar TL düzeyinde gerçekleşti. Bu gelişmede, sağlık, emeklilik ve sosyal yardım giderleri kalemindeki hızlı yükselişin etkisiyle yaklaşık %91 oranında artış kaydeden

hazine yardımları etkili oldu. Bu dönemde hanehalkına yönelik diğer transferler kaleminin 9 katın üzerinde artış kaydetmesi de dikkat çekti. Temmuz'da faiz dışı harcamalar yıllık bazda %108 artarak yıllık TÜFE enflasyonunun üzerindeki seyrini sürdürdü. Faiz giderlerinde yıllık bazda kaydedilen gerilemede Temmuz 2021'deki yüksek iç borç faiz ödemesinin yarattığı baz etkisi rol oynadı.



Temmuz'da KİT'lere yönelik iç borç aktarımları kapsamında yapılan ödemeler yaklaşık 6 katına yükselerek 8,1 milyar TL düzeyinde gerçekleşti. Bu dönemde sadece BOTAS'ın aktarılan kaynak 4,5 milyar TL olurken, yılın ilk 7 ayı itibarıyla bu kuruma aktarılan toplam kaynak transferler dahil olmak üzere 75,9 milyar TL'ye ulaştı. Böylece, KİT'lere aktarılan iç borç toplamı da Ocak-Temmuz döneminde 87,6 milyar TL oldu. Ayrıca, Temmuz'da KKM hesaplarına ilişkin giderler 23,4 milyar TL düzeyinde kaydedildi. Böylece, söz konusu gider tutarı Mart-Temmuz döneminde 60,6 milyar TL düzeyine ulaştı.

Beklentiler...

Haziran ve Temmuz aylarında bütçe göstergelerinde gözlenen bozulmaya rağmen merkezi yönetim bütçesi yılın ilk 7 ayı itibarıyla olumlu görünümünü korumaya devam etti. Öncü göstergelerin ekonomik aktivitede ılımlı bir yavaşlamaya işaret ettiğini dikkate alarak yılın kalanında vergi gelirlerinin ivme kaybedebileceğini değerlendiriyoruz. Ayrıca, faiz giderleri ile KİT'lere yönelik kaynak aktarımlarının ve KKM hesaplarına ilişkin giderlerin önümüzdeki dönemde bütçe performansı üzerinde belirleyici olmaya devam edeceğini öngörüyoruz. Öte yandan, Ocak-Temmuz dönemine ilişkin gerçekleşmeler 278,4 milyar TL'lik yılsonu bütçe açığı tahmininin erişilebilir olduğuna işaret ediyor. Bu çerçevede, yılın kalanında bütçenin en az 307,9 milyar TL açık vermesi bekleniyor.

	Merkezi Yönetim Bütçesi			(milyar TL)				
	Temmuz 2021	Temmuz 2022	% Değişim	Ocak-Temmuz 2021	Ocak-Temmuz 2022	% Değişim	% 2022 Bütçe Gerç./ Bütçe Hedefi	Bütçe Hedefi (%)
Harcamalar	141,1	261,0	85,0	804,4	1.432,8	78,1	2.831,5	50,6
Faiz Harcamaları	23,6	16,7	-29,4	114,5	151,3	32,2	329,8	45,9
Faiz Dışı Harcamalar	117,4	244,3	108,0	689,9	1.281,5	85,7	2.501,7	51,2
Gelirler	95,3	197,0	106,7	726,1	1.462,4	101,4	2.553,1	57,3
Vergi Gelirleri	84,7	168,8	99,2	581,7	1.202,6	106,8	2.186,0	55,0
Diğer Gelirler	10,5	28,1	167,2	144,4	259,8	79,9	367,1	70,7
Bütçe Dengesi	-45,8	-64,0	39,8	-78,3	29,5	-	-278,4	-
Faiz Dışı Denge	-22,2	-47,3	113,5	36,2	180,9	400,2	51,4	351,7

Not: Rakamlar yuvarlamalardan ötürü toplamı vermeyebilir.

Kaynak: Hazine ve Maliye Bakanlığı, Datastream

Türkiye Ekonomisi - Enflasyon

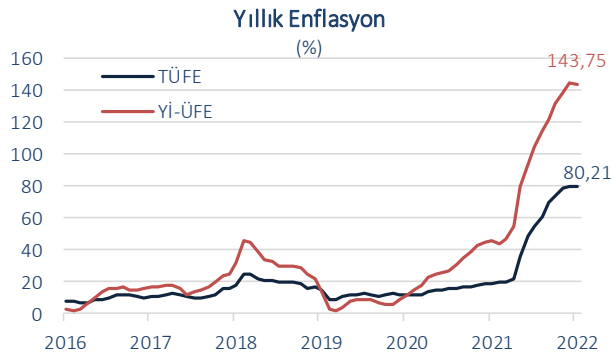
Ağustos'ta aylık TÜFE artışı %1,46 oldu.

Ağustos'ta TÜFE bir önceki aya göre %1,46 oranında artarak son 11 ayın en yavaş yükselişini kaydetti. Piyasa beklentisi TÜFE'nin aylık bazda %2 artacağı yönündeydi. Aylık yurt içi ÜFE (Yi-ÜFE) enflasyonu da %2,41 ile Eylül 2021'den bu yana en düşük düzeyinde gerçekleşti.

Ağustos (değişim %)	TÜFE		Yurt İçi ÜFE	
	2021	2022	2021	2022
Aylık	1,12	1,46	2,77	2,41
Yılsonuna Göre	11,65	47,85	28,51	74,13
Yıllık	19,25	80,21	45,52	143,75
Yıllık Ortalama	15,78	54,69	31,34	105,39

Yıllık TÜFE artışı %80,21'e ulaştı.

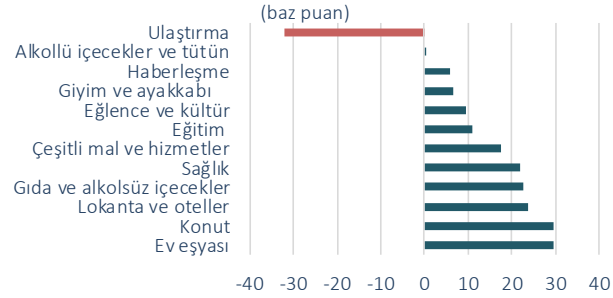
Ağustos'ta yıllık TÜFE enflasyonu %80,21 ile Eylül 1998'den bu yana en yüksek seviyesine ulaştı. Temmuz ayında %144,61 düzeyine yükselen yıllık Yi-ÜFE enflasyonu, Ağustos ayında bir miktar gerileyerek %143,75 düzeyinde gerçekleşti.



Konut ve ev eşyası grupları TÜFE'deki artışta öne çıktı.

Ağustos ayında ulaştırma grubu dışındaki tüm ana harcama gruplarında fiyatların yükseldiği gözlemlendi. Fiyatların bir önceki aya kıyasla %2,05 arttığı konut grubu ile %3,35 arttığı ev eşyası grubu aylık TÜFE enflasyonuna toplamda 60 baz puan katkıda bulundu. Taze meyve ve sebze fiyatlarındaki düşüğe rağmen aylık bazda fiyatların %0,85 yükseldiği gıda grubu da TÜFE enflasyonunu 23 baz puan arttırdı. Bu dönemde, üniversite eğitim ücretleri (%24,2) ile ilaç fiyatları (%16,7) aylık bazda en hızlı artış kaydeden temel başlıklar oldu. Kişisel ulaştırma araçlarının yakıt ve yağları fiyatındaki azalışın (-%7,8) da etkisiyle ulaştırma grubu fiyatları aylık bazda %1,78 gerileyerek aylık TÜFE enflasyonunu 32 baz puan sınırlandırdı.

Yıllık bazda değerlendirildiğinde ise, fiyat artışının %90,25 düzeyine ulaştığı gıda grubu, yıllık enflasyona 23 puan ile en yüksek katkıda bulunan grup oldu. Jeopolitik gelişmelerin de etkisiyle ortalama akaryakıt fiyatlarının yıllık bazda yaklaşık 3 katına ulaşmasıyla fiyatların hızlı yükseldiği ulaştırma grubu da yıllık TÜFE enflasyonunu 17,3 puan arttırdı.

Harcama Gruplarının
Aylık TÜFE Enflasyonuna Katkısı

Çekirdek enflasyon göstergeleri...

Ağustos ayında B (işlenmemiş gıda ürünleri, enerji, alkollü içkiler ve tütün ile altın hariç TÜFE) ve C (enerji, gıda ve alkolsüz içecekler, alkollü içkiler ile tütün ve altın hariç TÜFE) çekirdek enflasyon göstergelerindeki yıllık artışlar sırasıyla %72,5 ve %66,1 düzeyinde gerçekleşerek yükseliş eğilimini sürdürdü.

Enerji grubundaki düşüş aylık Yi-ÜFE artışını sınırlandırdı.

Ağustos ayında ana sanayi gruplarından enerji fiyatlarının aylık bazda %1,7 oranında gerilemesi dikkat çekti. Alt sektörler itibarıyla ise elektrik, gaz üretim ve dağıtım sektöründe fiyatlar Ağustos'ta aylık bazda %1,1 azalarak aylık Yi-ÜFE enflasyonunu 16 baz puan aşağı çekti. Ayrıca, küresel emtia fiyatlarındaki azalış paralelinde ana metal sektöründe fiyatlar aylık bazda %2,54 düşerek 18 baz puan ile aylık Yi-ÜFE enflasyonunu en çok sınırlandıran sektör oldu.

Yıllık Yi-ÜFE artışına en yüksek katkıyı 28,6 puan ile fiyatların %141,5 yükseldiği gıda grubu yaptı. Yıllık bazda %348 ile fiyatların en fazla yükseldiği elektrik, gaz üretim ve dağıtım grubu, Yi-ÜFE enflasyonunu 27,7 puan ile en çok arttıran ikinci grup oldu. Ara malı grubunda fiyatlar yıllık bazda %127,8, dayanıksız tüketim mallarında %124,1 yükseldi.

Beklentiler...

Ağustos ayında küresel talebe yönelik olumsuz beklentilerin etkisiyle petrol fiyatlarında gözlenen gerileme, yurt içinde enflasyonun beklentilerin altında gerçekleşmesini sağladı. Öte yandan, Eylül ayı başında elektrik ve doğalgaz fiyat tarifelerinde yapılan artışlar önümüzdeki dönemde enflasyon göstergeleri üzerinde doğrudan ve dolaylı olarak yukarı yönlü baskıyı arttıracak unsurlar olarak görülüyor. Ayrıca, küresel bazda yoğunlaşan enerji krizinin yılın geri kalanında yurt içi enerji fiyatları üzerinde yaratacağı olası baskı ve döviz kuru geçişkenliğinin etkileri enflasyonun seyrinde belirleyici olacak.

	29.Tem	31.Ağu	Değişim
5-Y CDS Primi (baz puan)	812	772	-41 bp ▼
2-Y Gösterge Tahvil Faizi	%22,86	%14,58	-828 bp ▼
BIST-100	2.592	3.171	%22,3 ▲
USD/TL	17,9114	18,1868	%1,5 ▲
EUR/TL	18,3186	18,2946	-%0,1 ▼
Döviz Sepeti*	18,1150	18,2407	%0,7 ▲

(*) (0,5 USD/TL + 0,5 EUR/TL)

TCMB politika faizini %13 düzeyine indirdi.

TCMB 18 Ağustos'ta gerçekleştirdiği toplantısında politika faizini %14'ten %13'e indirdi. Piyasa beklentisi politika faizinde değişikliğe gidilmemesi yönündeydi. Toplantı sonrasında yayımlanan metinde, 3. çeyreğe ilişkin öncü göstergelerin iktisadi faaliyette bir miktar ivme kaybına işaret ettiği belirtildi. Sanayi üretiminde yakalanan ivmenin ve istihdamdaki artış trendinin sürdürülmesi açısından, finansal koşulların destekleyici olmasının önem arz ettiğini ifade eden TCMB, mevcut görünüm altında güncellenen politika faizi düzeyinin yeterli olduğunu değerlendirdi. Metinde ayrıca, son dönemde belirgin şekilde açılan politika-kredi faizi makasının parasal aktarımın etkinliğini azalttığı, bu çerçevede TCMB'nin makroihtiyati politika setini parasal aktarım mekanizmasının etkinliğini destekleyecek araçlarla daha da güçlendirmeye karar verdiği vurgulandı.

Orta Vadeli Program...

Türkiye ekonomisinin temel büyüklüklerine ilişkin hedef ve politikaların yer aldığı 2023-2025 dönemini kapsayan Orta Vadeli Program, 4 Eylül 2022 tarihli Resmi Gazete'de yayımlandı. Programa göre, 2022'de %5 oranında büyümesi beklenen Türkiye ekonomisine ilişkin büyüme tahminleri 2023 yılı için %5, 2024 ve 2025 yılları için %5,5 olarak belirlendi. 2022 yılsonunda %65 düzeyinde gerçekleşmesi beklenen TÜFE'ye ilişkin tahminler ise 2023-2025 dönemi için sırasıyla %24,9, %13,8 ve %9,9 oldu. Cari açığın GSYH'ye oranının 2022'de %5,9 seviyesinde gerçekleşmesinin ardından, 2023'te %2,5'e ve 2024'te %1,4'e gerileyeceği öngörülüyor.

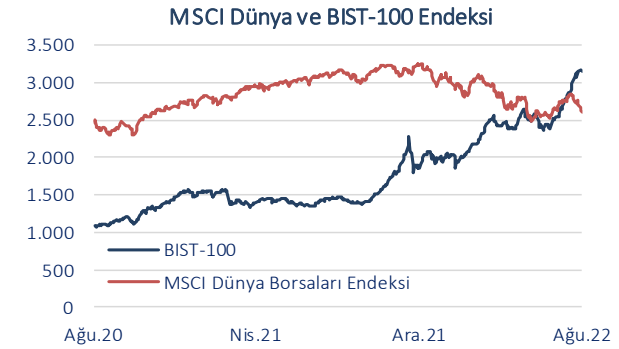
Orta Vadeli Program Tahminleri (%)		
	2022 (GT)	2023 (P)
GSYH Büyümesi	5,0	5,0
İşsizlik Oranı	10,8	10,4
Cari İşlemler Dengesi/GSYH	-5,9	-2,5
TÜFE (yıl sonu)	65,0	24,9

Yurt dışı yerleşiklerin menkul kıymet portföyü...

TCMB tarafından açıklanan menkul kıymet istatistiklerine göre, 26 Ağustos itibarıyla yurt dışı yerleşiklerin hisse senedi portföyü fiyat ve kur hareketlerinden arındırılmış olarak Temmuz sonundan bu yana net 692 milyon USD artarken, DİBS portföyü net 15 milyon USD azaldı. Yılbaşından bu yana ise hisse senedi piyasasından net 2,9 milyar USD, tahvil piyasasından da net 2,2 milyar USD tutarında yabancı sermaye çıkışı gerçekleşti.

Yurt içi piyasalar Ağustos ayında olumlu bir seyir izledi.

Ağustos ayında dünya genelinde açıklanan veriler ekonomik aktivitede ivme kaybına işaret ederken, yükselen enerji fiyatlarının oluşturduğu enflasyonist baskılar risk iştahını baskıladı. Fed yetkililerince önümüzdeki dönemde uygulanacak para politikasına ilişkin ay boyunca yapılan çeşitli açıklamalar hisse senedi piyasalarında oynaklığa neden oldu.

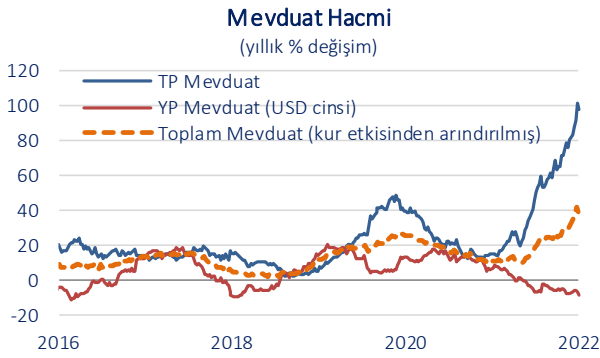


Yurt içi piyasalar geçtiğimiz ay boyunca küresel piyasalardan pozitif ayrılarak olumlu bir görünüm sergiledi. BIST-100 endeksi Temmuz sonuna kıyasla %22,3 artışla Ağustos ayını 3.171 ile tarihi yüksek düzeyinden tamamladı. Türkiye'nin 5 yıl vadeli CDS risk primi aylık bazda 40 baz puan gerilemekle birlikte Ağustos sonunda 772 baz puan ile yüksek seyrini sürdürdü. TCMB'nin bankaların zorunlu karşılık tesisinin menkul kıymet tesisi ile ikame edilmesi yönündeki kararının tahvillere yönelik talebi arttırmasının da etkisiyle 2 yıllık gösterge tahvilin faizi ay boyunca 828 baz puan gerileyerek %14,58'e indi. Ağustos ayında TL'deki değer kaybı devam ederken, USD/TL kuru Temmuz sonuna kıyasla %1,5 artarak ayı 18,19 düzeyinde tamamladı.

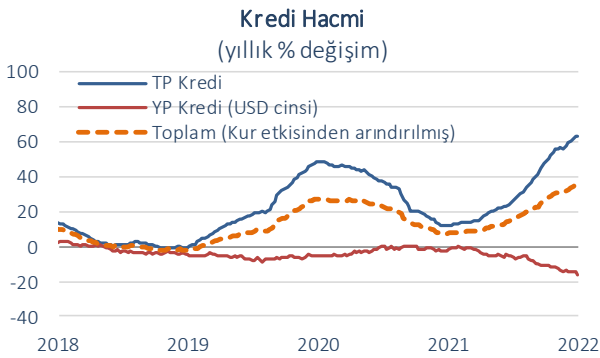
Türkiye Ekonomisi - Bankacılık Sektörü

Kur korumalı mevduat hacmi 1,3 trilyon TL seviyesine ulaştı.

BDDK Haftalık Bülten verilerine göre, 26 Ağustos itibarıyla TP mevduat hacmi yıllık bazda %97,6 genişleyerek 3,5 trilyon TL düzeyini aşarken, USD bazında YP mevduat hacmi %8,9 azalarak 236 milyar USD oldu. Böylece, toplam mevduat hacmi yıllık bazda %97,6 artış sergileyerek 7.782 milyar TL'ye ulaştı. Bu dönemde mevduat hacmindeki kur etkisinden arındırılmış yıllık artış %39,1 oldu. BDDK tarafından açıklanan verilere göre toplam kur korumalı mevduat hacmi yükselişini sürdürerek 26 Ağustos itibarıyla 1,3 trilyon TL'ye ulaştı.

**USD bazında YP kredi hacmi Kasım 2013'ten bu yana en düşük seviyesinde...**

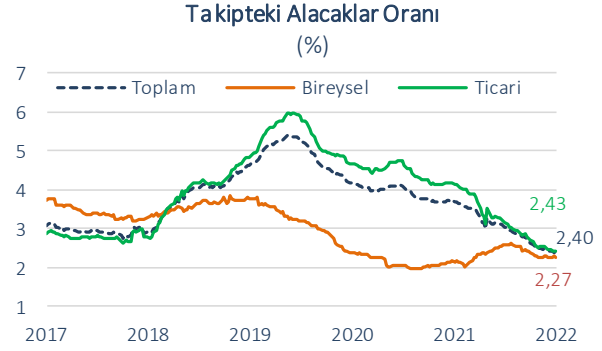
Bankacılık sektörünün toplam kredi hacmi 26 Ağustos itibarıyla yıllık bazda %69,8 artışla 6.628 milyar TL oldu. Bu dönemde kredi hacmindeki kur etkisinden arındırılmış yükseliş %35,4 düzeyinde gerçekleşti. 26 Ağustos itibarıyla yıllık TP kredi büyümesi %63,4 oldu. USD bazında YP kredi hacmi ise yıllık bazda %16,3 daralarak 138 milyar USD ile Kasım 2013'den bu yana en düşük seviyesine geriledi.

**Taşıt kredilerindeki yükseliş ivme kazanmaya devam etti.**

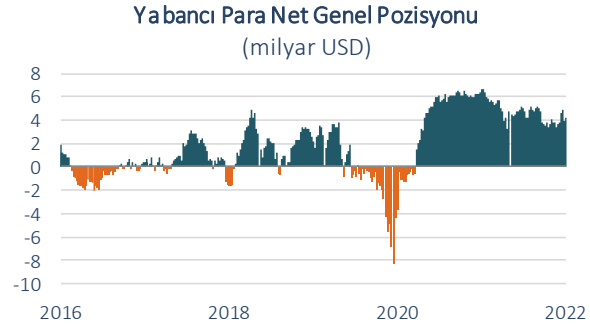
26 Ağustos itibarıyla tüketici kredilerindeki yıllık artış %29,9 düzeyinde gerçekleşirken, bireysel kredi kartlarındaki yıllık yükseliş %76,2 ile yüksek seyrini sürdürdü. Bu dönemde konut kredilerindeki yıllık artış %26,1 olurken, tüketici kredilerinde en büyük paya sahip olan ihtiyaç kredileri %30,3 arttı. Taşıt kredileri de %91,4 ile Haziran 2021'den bu yana en hızlı artışını kaydetti.

Takipteki alacaklar oranı %2,40 düzeyinde...

Kredi hacmindeki hızlı yükselişin de etkisiyle takipteki alacaklar oranı 26 Ağustos itibarıyla %2,40 ile düşük seviyesini sürdürdü. Söz konusu oran bireysel kredilerde %2,27, ticari kredilerde %2,43 oldu. Bankalar bazında bakıldığında, takipteki alacaklar oranı kamu bankalarında %1,64, özel bankalarda %3,05 düzeyinde gerçekleşti.

**Yabancı para net genel pozisyonu...**

Yabancı para net genel pozisyonu 26 Ağustos itibarıyla bilanço içi kalemlerde (-)31.991 milyon USD, bilanço dışında (+)36.224 milyon USD oldu. Böylece, bankacılık sektörü yabancı para net genel pozisyonu (+)4.233 milyon USD düzeyinde gerçekleşti.



Genel Değerlendirme

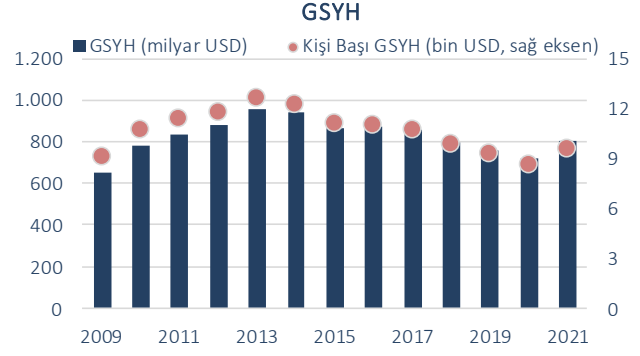
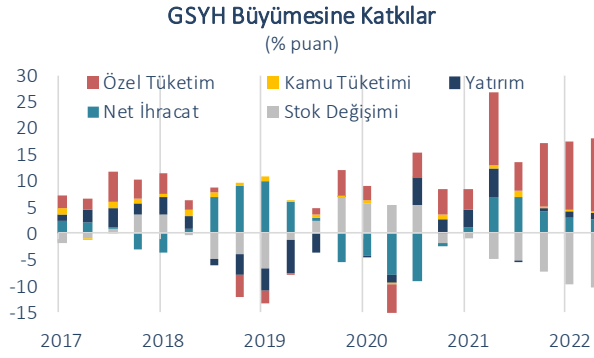
Küresel PMI verileri Ağustos ayında ekonomik aktivitedeki yavaşlamanın beklentilerin üzerinde olduğu sinyali veriyor. Bununla birlikte küresel enflasyon göstergelerindeki olumsuz görünümün sürdüğü izleniyor. Yıllık enflasyon oranlarının yükseliş eğilimi sergilemeye devam ettiği Avrupa ülkelerinde Rusya'dan ithal edilen gazın tedarikinde yaşanan sorunlar ve Rusya'ya enerji bağımlılığını azaltma hedefleri önümüzdeki dönemde enflasyon üzerindeki risklerin artabileceğine işaret ediyor.

Gelişmiş ekonomilerin genelinde etkili olan resesyon endişelerine rağmen enflasyonla mücadelenin önceliklendirilmesiyle önde gelen merkez bankaları ilave sıkılaşıma duyulan ihtiyaca yaptıkları vurguyu güçlendiriyor. Fed'in ve ECB'nin Eylül ayı toplantılarında güçlü bir sıkılaşıma adımı daha atacakları yönündeki beklentiler ağırlıkta olmaya devam ediyor. Söz konusu ortamda ABD doları değer kazanma eğilimi sergilerken, küresel risk algısındaki bozulma başta hisse senedi piyasaları olmak üzere küresel piyasalara olumsuz yansıyor.

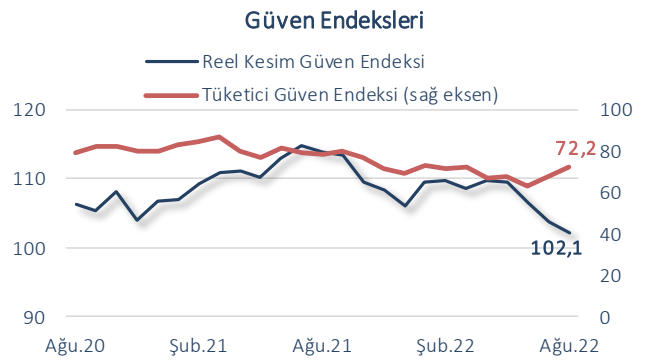
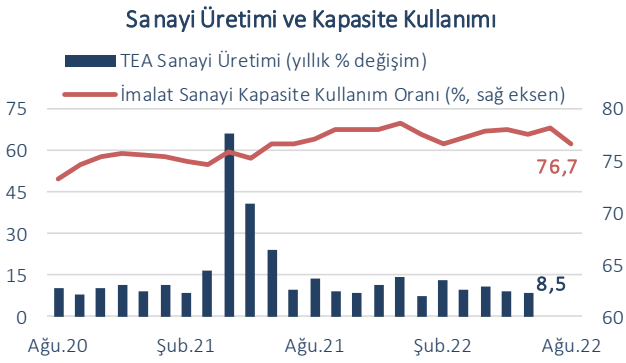
Yurt içinde açıklanan büyüme verileri iktisadi faaliyetteki güçlü seyrin ikinci çeyrekte de hız kaybetmeden sürdüğünü gösterdi. Bu dönemde iç talep büyümenin temel sürükleyicisi olurken, net ihracat ve yatırımlar da büyümeye olumlu katkı sağlamayı sürdürdü. Üçüncü

çeyreğe ilişkin öncü göstergeler ise ekonomik aktivitenin yavaşladığına işaret ediyor. İmalat PMI verisi Ağustos'ta art arda altıncı ayda da eşik düzeyin altında kalırken, elektrik tüketimi Temmuz ve Ağustos aylarında yıllık bazda düşüş sergiledi. Avrupa ülkelerinin enerji tedariki sorunu ve küresel ölçekte para politikalarında yaşanan sıkılaşıma eğilimi de önümüzdeki dönem için küresel talep açısından olumsuz bir tablo çiziyor. Ağustos toplantısında TCMB'nin faiz indirimi ve sonrasında açıklanan yeni makroihtiyati tedbirlerle ekonomiyi destekleyici yöndeki politika duruşunun iktisadi faaliyet üzerindeki riskleri bertaraf etmedeki etkinliği önümüzdeki dönemde yakından takip edilecek. Hükümetin ekonomik öngörülerinin yer aldığı 2023-2025 dönemine yönelik Orta Vadeli Program hedefleri büyümenin önümüzdeki yıllarda güçlü seyrini sürdüreceği, cari işlemler dengesinin 2022 yılındaki bozulmanın ardından iyileşme eğilimi sergileyeceği, enflasyonun da 2025 yılında tek haneli seviyelere ineceği bir tablo sunuyor.

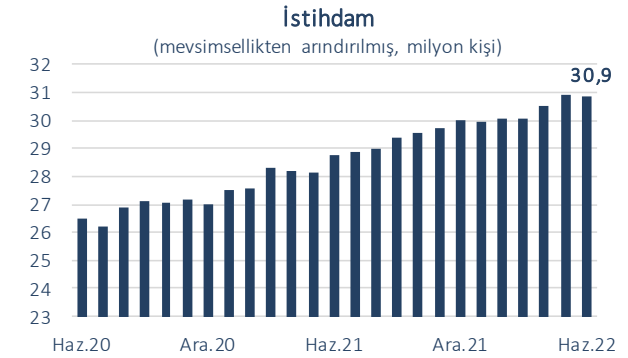
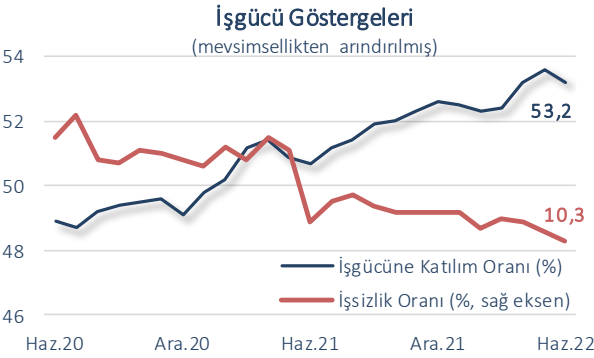
Büyüme



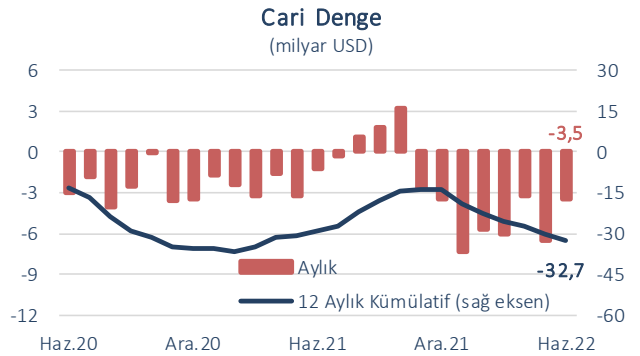
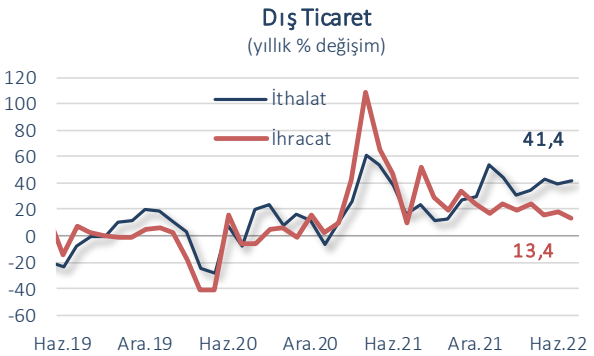
Öncü Göstergeler



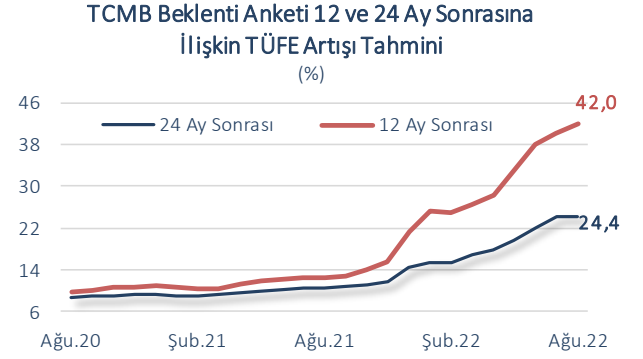
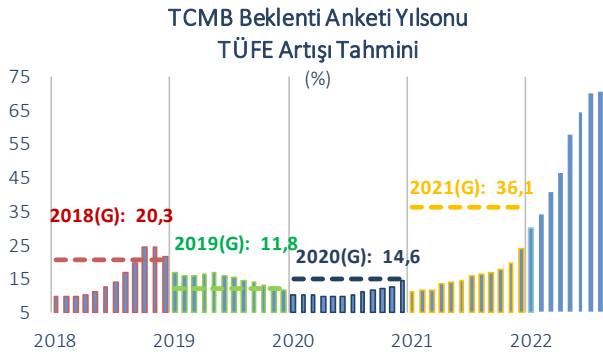
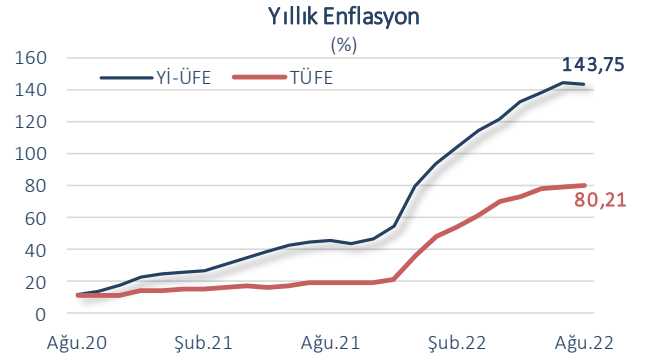
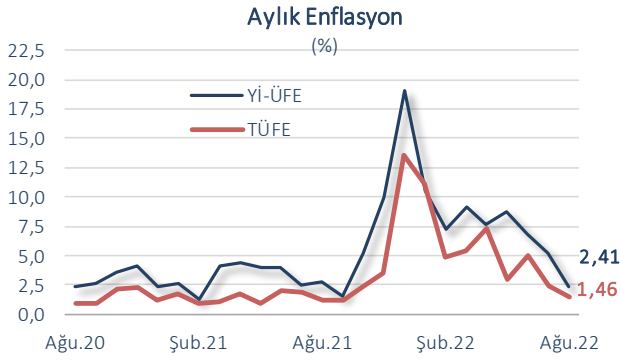
İşgücü Piyasaları



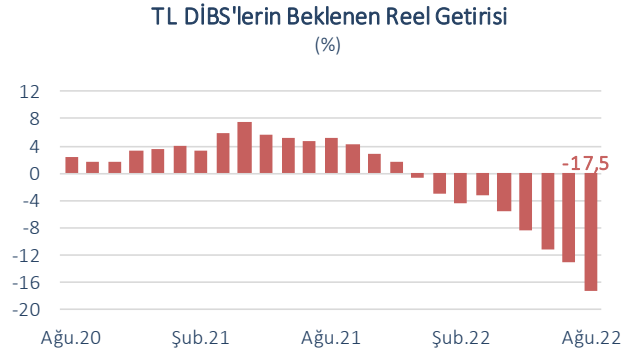
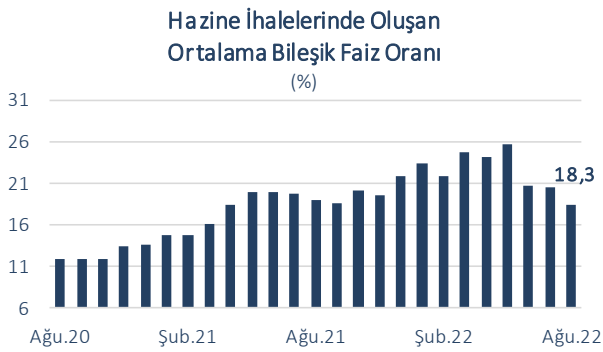
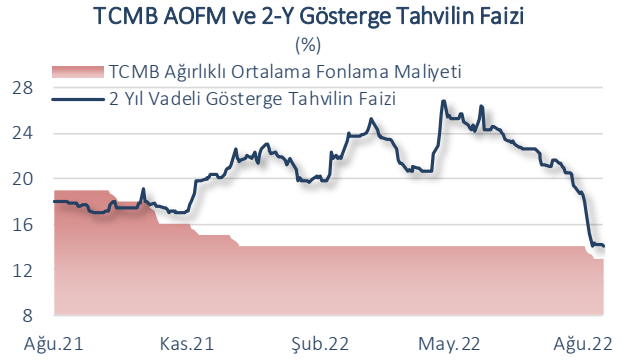
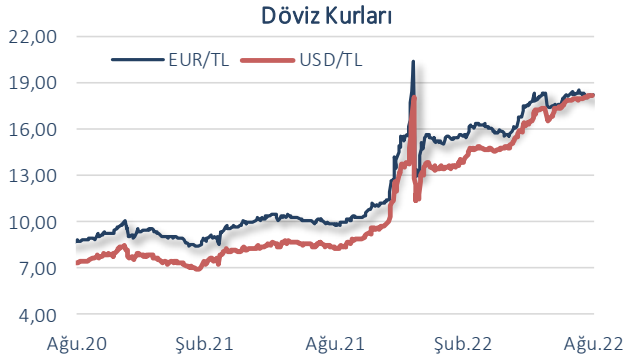
Dış Ticaret ve Ödemeler Dengesi



Enflasyon Göstergeleri



Döviz ve Tahvil Piyasaları



Türkiye Ekonomisi - Makroekonomik Göstergeler

Büyüme	2017	2018	2019	2020	2021	Ç1-22	Ç2-22	
GSYH (milyar USD)	859	797	760	717	807	181	219	
GSYH (milyar TL)	3.134	3.759	4.312	5.048	7.249	2.508	3.419	
Büyüme Oranı (%)	7,5	3,0	0,8	1,9	11,4	7,5	7,6	
Enflasyon (%)						Haz.22	Tem.22	Ağu.22
TÜFE (yıllık)	11,92	20,30	11,84	14,60	36,08	73,50	78,62	80,21
Yurt İçi ÜFE (yıllık)	15,47	33,64	7,36	25,15	79,89	132,16	138,31	143,75
Mevsimsellikten Arındırılmış İşgücü Piyasası Verileri						Nis.22	May.22	Haz.22
İşsizlik Oranı (%)	9,9	12,7	13,4	12,8	11,2	10,9	10,6	10,3
İşgücüne Katılım Oranı (%)	52,8	53,2	52,6	49,1	52,6	53,2	53,6	53,2
Döviz Kurları						Haz.22	Tem.22	Ağu.22
TÜFE Bazlı Reel Efektif Döviz Kuru	86,3	76,3	76,1	62,0	47,8	53,04	53,89	52,84
USD/TL	3,79	5,32	5,95	7,43	13,28	16,70	17,92	18,19
EUR/TL	4,55	6,08	6,68	9,09	15,10	17,46	18,27	18,30
Döviz Sepeti (0,5*EUR+0,5*USD)	4,17	5,70	6,32	8,26	14,19	17,08	18,09	18,25
Dış Ticaret Dengesi ⁽¹⁾ (milyar USD)						May.22	Haz.22	Tem.22
İhracat	164,5	177,2	180,8	169,6	225,2	242,5	246,1	248,3
İthalat	238,7	231,2	210,3	219,5	271,4	313,6	322,6	331,2
Dış Ticaret Dengesi	-74,2	-54,0	-29,5	-49,9	-46,2	-71,2	-76,5	-82,9
Karşılama Oranı (%)	68,9	76,6	86,0	77,3	83,0	77,3	76,3	75,0
Ödemeler Dengesi ⁽¹⁾ (milyar USD)						Nis.22	May.22	Haz.22
Cari İşlemler Dengesi	-40,9	-21,7	5,3	-35,5	-13,6	-27,1	-30,4	-32,7
Finans Hesabı	-49,7	1,1	5,1	-39,5	-6,1	-12,6	-12,9	-14,5
Doğrudan Yatırımlar (net)	-8,5	-8,9	-6,6	-4,6	-7,4	-6,9	-7,6	-7,7
Portföy Yatırımları (net)	-24,4	0,9	2,8	9,6	-0,8	3,3	7,9	12,6
Diğer Yatırımlar (net)	-8,5	19,4	2,6	-12,6	-21,2	-30,7	-27,7	-23,1
Rezerv Varlıklar (net)	-8,2	-10,4	6,3	-31,9	23,3	21,7	14,5	3,7
Net Hata ve Noksan	-8,8	22,7	-0,3	-3,9	7,6	14,5	17,6	18,2
Cari İşlemler Açığı/GSYH (%)	-4,8	-2,7	0,7	-5,0	-1,7	-	-	-
Bütçe Gerçekleşmeleri ⁽²⁾⁽³⁾ (milyar TL)						May.22	Haz.22	Tem.22
Harcamalar	678,3	830,8	1000,0	1203,7	1599,6	959,8	1171,9	1432,9
Faiz Harcamaları	50,2	74,0	99,9	134,0	180,9	121,9	134,7	151,3
Faiz Dışı Harcamalar	628,0	756,8	900,1	1069,8	1418,8	837,9	1037,2	1281,5
Gelirler	630,5	758,0	875,3	1028,4	1407,4	1084,4	1265,4	1462,4
Vergi Gelirleri	536,6	621,5	673,9	833,3	1164,8	881,2	1033,8	1202,6
Bütçe Dengesi	-47,8	-72,8	-124,7	-175,3	-192,2	124,6	93,6	29,5
Faiz Dışı Denge	8,9	1,1	-24,8	-41,3	-11,4	246,5	228,2	180,9
Bütçe Dengesi/GSYH (%)	-1,5	-1,9	-2,9	-3,5	-2,7	-	-	-
Merkezi Yönetim Toplam Borç Stoku (milyar TL)						Nis.22	Haz.22	Tem.22
İç Borç Stoku	535,4	586,1	755,1	1060,4	1.321,2	1.564,8	1.610,8	1.676,2
Dış Borç Stoku	341,0	481,0	574,0	752,5	1426,5	1798,8	1820,3	1944,5
Toplam Borç Stoku	876,5	1067,1	1.329,1	1.812,8	2.747,7	3.363,6	3.431,1	3.620,7

(1) 12 aylık kümülatif

(2) Yılbaşından itibaren kümülatif

(3) Veriler Merkezi Yönetim Bütçesi'ne göre.

Türkiye Ekonomisi - Bankacılık Genel Görünümü

BDDK Tarafından Açıklanan Aylık Bülten Verilerine Göre Bankacılık Sektörü

(milyar TL)	2017	2018	2019	2020	2021	Haz.22	Tem.22	Değişim ⁽¹⁾
AKTİF TOPLAMI	3.258	3.867	4.491	6.106	9.215	11.714	12.304	33,5
Krediler	2.098	2.394	2.656	3.576	4.901	6.279	6.512	32,9
TP Krediler	1.414	1.439	1.642	2.353	2.832	3.864	3.981	40,5
Pay (%)	67,4	60,1	61,8	65,8	57,8	61,5	61,1	-
YP Krediler	684	956	1.015	1.224	2.069	2.414	2.531	22,4
Pay (%)	32,6	39,9	38,2	34,2	42,2	38,5	38,9	-
Takipteki Alacaklar (brüt)	64,0	96,6	150,8	152,6	160,1	161,0	162,2	1,3
Takipteki Alacaklar Oranı (%)	3,0	3,9	5,3	4,1	3,2	2,5	2,4	-
Menkul Değerler	401	477	660	1.022	1.476	1.904	2.037	38,0
PASİF TOPLAMI	3.258	3.867	4.491	6.106	9.215	11.714	12.304	33,5
Mevduat	1.711	2.036	2.567	3.455	5.303	6.796	7.458	40,6
TP Mevduat	955	1.042	1.259	1.546	1.880	2.928	3.248	72,7
Pay (%)	55,8	51,2	49,0	44,7	35,5	43,1	43,6	-
YP Mevduat	756	994	1.308	1.909	3.423	3.868	4.210	23,0
Pay (%)	44,2	48,8	51,0	55,3	64,5	56,9	56,4	-
İhraç Edilen Menkul Kıymetler	145	174	194	224	310	315	335	8,0
Bankalara Borçlar	475	563	533	658	1.048	1.310	1.369	30,6
Repodan Sağlanan Fonlar	99	97	154	255	587	640	522	-11,0
ÖZKAYNAKLAR TOPLAMI	359	421	492	600	714	1.028	1.048	46,8
Net Dönem Kârı/Zararı	48,6	54,1	49,0	58,5	93,0	169,1	207,9	-
RASYOLAR (%)								
Krediler/GSYH	67,0	63,7	61,5	70,9	68,0			
Krediler/Aktifler	64,4	61,9	59,1	58,6	53,2	53,6	52,9	-
Menkul Kıymet/Aktifler	12,3	12,4	14,7	16,7	16,0	16,3	16,6	-
Mevduat/Pasifler	52,5	52,6	57,1	56,6	57,5	58,0	60,6	-
Krediler/Mevduat	122,6	117,6	103,5	103,5	92,4	92,4	87,3	-
Sermaye Yeterliliği	16,9	17,3	18,4	18,7	18,4	18,1	18,0	-

(1) Yılsonuna göre % değişim

Kaynak: BDDK, TÜİK

Bütün yayınlarımıza <https://ekonomi.isbank.com.tr> adresinden erişebilirsiniz.**YASAL UYARI**

Bu rapor Bankamız uzmanları tarafından güvenilir olduğuna inanılan kamuya açık kaynaklardan elde edilen bilgiler kullanılmak suretiyle, sadece bilgilendirme amacıyla hazırlanmıştır ve hiçbir şekilde finansal enstrümanların alım veya satımı konusunda tavsiye veya finansal danışmanlık hizmeti sağlanması olarak yorumlanmamalıdır. Bu raporda yer verilen görüş ve değerlendirmeler, hiçbir şekilde Türkiye İş Bankası A.Ş.'nin kurumsal yaklaşımını yansıtmamakta olup, raporu kaleme alan uzmanların kişisel görüş ve değerlendirmeleridir. Türkiye İş Bankası A.Ş. bu raporda yer alan bilgi, görüş ve değerlendirmelerin doğru, değişmez ve eksiksiz olması konusunda herhangi bir şekilde garanti vermemektedir. Türkiye İş Bankası A.Ş. bu raporda yer alan bilgilerde herhangi bir bildirimde bulunmaksızın değişiklik yapma hakkına sahiptir. Bu rapor ve içindeki bilgilerin kullanılması nedeniyle doğrudan veya dolaylı olarak oluşacak zararlardan Türkiye İş Bankası A.Ş. hiçbir şekilde sorumluluk kabul etmemektedir.

İşbu rapor üzerinde Bankamızın telif hakkı olup, Bankamızın yazılı izni alınmaksızın herhangi bir kişi tarafından, herhangi bir amaçla, kısmen veya tamamen çoğaltılamaz, dağıtılamaz veya yayımlanamaz. Tüm haklarımız saklıdır.